

reservere sig, at det ikke saaledes faaes fast, at vi ogsaa i alle paakommende Tilfælde blindt vilde følge det. Jeg troer saaledes virkelig, at der til Grund for den Paastand, at Kunstnerne skulde have det samme Næremaal for deres Begjærlighed, som gjælder for Forfatterne, ligger Noget, som nærmest er en Slags Vresfølelse, idet man nemlig synes, at Kunstneren kan være ligesaa god som Forfatteren, og at de derfor begge skulde have samme Ret. Naar man nu altsaa herraaber sig paa Forholdenes Lighed, saa er dette dog ikke saa ganske Tilfældet; der er Forskjel imellem et Værk i hvad man kalder den bildende Kunst — jeg vilde foreslaae, at man kaldte det den legemlige Kunst — og et Forfatterarbejde, være sig et Digterarbejde eller et videnskabeligt Værk. Der er en Grundforskjel, og det navnlig med Hensyn til de meest behdelige Kunstarter, nemlig Billedhuggerkunsten og Malerkunsten. Sagen er nemlig denne, at et Forfatterværks Væsen ligger i dets aandelige Indhold og i den aandelige Form og behøver kun en aldeles underordnet mekanisk Hjælp igjennem Bogtrykkerpressen for at komme frem; ethvert enkelt Exemplar deraf er derfor lige godt, og det, der overgives til Handelen, er det fulde og fuldstændige Værk. Med et Kunstarbejde er det anderledes; det virker ved sin legemlige Skikkelse, og forsaavidt det har et aandeligt Indhold, skal dette komme frem igjennem en legemlig Form og et saadant Udtryk, og den store Kunstner kan ikke skabe den samme Statue, det samme Maleri meer end een Gang. Naar nu den ærede Ordfører har spurgt om, hvad Dehlschlager skulde have svaret Thorvaldsen paa det Spørgsmaal, hvorfor dennes Arbejder ikke havde den samme Beskyttelse som hans, saa skulde Dehlschlager simpeltthen have svaret: Enhver, der kjøber min Aladdin, faaer en fuldstændig og heel Aladdin, men kun Een kan kjøbe Din ægte Jason — det var Hope, der kjøbte den —; Du, Thorvaldsen, vil ikke paany kunne udarbejde den samme Statue, og da Du ikke kan det, saa er der kun een Mand, der kan have den ægte og fuldstændige Jason. — Først ved at efterligne den i den samme Art og den samme Materie kan en aandsbefulgt Kunstner give en enkelt Kopi, men den er baade overmaade dyr og

bliver dog ikke, hvad den ægte Thorvaldsenske Jason er. Med Hensyn derimod til Dehlschlagers Aladdin, da er ethvert Exemplar lige godt; Alt, hvad der kommer frem som en Efterligning af et Kunstværk, er derimod Noget, der staaer i en uendelig Afstand fra Originalen. Jasons oprindelige Statue i Marmor vilde Thorvaldsen ikke have solgt billigere end 10,000 Rd., men Afbildninger ville kunne faaes langt billigere. Deraf følger ogsaa med Hensyn til Handelen, naar man vil gaae paa Handelspekulationer, dette. For Kunstneren er den væsentligste økonomiske Interesse koncentreret i det ene Salg af Hovedarbejdet, og Alt, hvad der kommer til, er noget meget underordnet og sekundært, indtagen i det enkelte Tilfælde, at Kunstneren arbejder i en ganske speciel Retning, naar han f. Ex. udarbejder Tegninger, der ikke skulde udføres, men kun skulde tjene som Mønstre. Selv Kobberstikkeren, der gaaer ud paa at frembringe en Mangfoldighed af Exemplarer, kan ikke løsrive sig fra, at det er et legemligt Værk, han udfører. Engang trykt, kan et Digterværk gjentages ved de allerimpleste mekaniske Midler; om man lader een Million eller to Millioner Exemplarer udkomme, bliver det dog det samme Værk; men Forfatteren af det oprindelige Kunstværk kan ikke mere sætte sig i Bevægelse med Hensyn til dette Værk, og selv Kobberstikkeren er indskrænket til et vist Antal Exemplarer, der kunne tages af hans Plade; Enhver, der kjenner til Kunst, veed, at Exemplarerne efterhaanden blive slettere; naar man har taget et vist Antal Aftryk, er Pladen ikke mere brugbar, og saa maa en ny Kobberstikker til at stifte en ny Plade til det samme Kunstværk. Forholdet er altsaa dette, at enhver Mangfoldiggjørelse af et Kunstværk er noget meget underordnet, giver deels ikke Værket selv, og giver deels Noget, der med Hensyn til den økonomiske Interesse for Kunstneren, der har solgt sit Værk, er ganske sekundært, medens det er ganske anderledes med Hensyn til et videnskabeligt Arbejde, hvor ethvert Exemplar er det hele Værk. — Derfor maa jeg nedlægge Indsigelse imod den Paastand, at det Forhold, hvorpaa det Hele er grundet, er aldeles eensartet; det er det ikke. For Resten troer jeg, at Spørgsmaalet for Kunstneren er af overordentlig ringe praktisk Betydning; ogsaa i saa